

[Udenrigsministeren.]

På sikkerheds- og samarbejdskonferencen har vi fra dansk side i særlig grad søgt at virke for et øget samarbejde på det humanitære område, på menneskelige kontakter. Jeg har grund til at tro, at det vil lykkes for konferencen at opnå positive landvindinger. Det er i sig selv betydningsfuldt, at det nu er almindelig erkendt, at problemer omkring et emne som de menneskelige kontakter over grænserne øst og vest kan gøres til genstand for fordomsfri og saglige drøftelser i international sammenhæng.

Blandt de mest betydningsfulde udestående problemer på konferencen er spørgsmålet om det, der er kaldt de tillidskabende foranstaltninger på det militære område, navnlig forudgående underretning om større militære manøvrer.

Et andet spørgsmål, som vi i særlig grad har interesseret os for fra dansk side, drejer sig om, hvad det næste skridt skal være, hvordan vi får konferencen fulgt op. Regeringen lægger vægt på, at den flersidede forhandlingsproces om europæiske spørgsmål, der er indledt mellem de 35 lande, fortsættes også i fremtiden. Danmark har på konferencen fremsat et forslag, der sigter på at sikre en sådan fortsættelse. Forslaget forudsætter gennemførelsen af et møde mellem repræsentanter fra alle deltagerstater i 1977, altså når vi om et par år kan se lidt, hvad der er foregået i praksis med den opgave at vurdere: hvad er der sket indtil da for at føre beslutningerne ud i livet? I lyset af denne vurdering kan vi så fremsætte et forslag om, på hvilken måde forhandlingsprocessen bør videreføres, f. eks. måske igennem en yderligere konference. Dette vil naturligvis netop ikke sige, at der vil komme til at være et tomrum i afspændingsprocessen i tiden frem til 1977; en række af konferencens beslutninger vil være velegnede til virkeliggørelse gennem en fortsættelse af det mangesidede samarbejde mellem alle deltagerstaterne. Men det vil også være naturligt at drøfte virkeliggørelsen af konferencens resultater såvel nordisk som europæisk inden for de rammer, hvor det hidtil er sket.

Regeringen finder, på samme måde som det er udtrykt i en erklæring fra regeringschefmødet i Dublin i sidste uge, at det under forudsætning af, at den nødvendige gode vilje er til stede hos alle parter — og jeg

understreger: hos alle parter — skulle være muligt at afslutte denne konference inden alt for længe og på højeste niveau.

Til orientering for folketingets medlemmer har jeg i øvrigt i dag ladet omdele en i udenrigsministeriet udarbejdet kortere oversigt over sikkerheds- og samarbejdskonferencens forhistorie og dens hidtidige forløb.

Sammenfattende kan det konstateres, at udviklingen inden for øst-vest-forholdet i almindelighed og i Europa i særdeleshed i disse år finder sted ad veje og med anvendelse af midler, som skiftende danske regeringer igennem en årrække selv har peget på. Trods midlertidigt tilbageslag synes den ikke at have ændret retning eller tabt fremdrift. Regeringen vil, også gennem tosidede kontakter — og jeg mener, det er vældig vigtigt at understrege, at vi ikke forsømmer de tosidede kontakter trods vores samarbejde i EF og i NATO — søge at gøre sit til, at en positiv udvikling finder sted i forholdet mellem øst og vest.

Det vil imidlertid være en forudsætning for opnåelsen af de resultater, som vi jo alle håber og ønsker, at den stabile situation, som har gjort det muligt at indlede forhandlingerne i en god og saglig atmosfære, oprettholdes også i fremtiden.

Et væsentligt element i den europæiske stabilitet er, hvad enten man kan lide at høre det eller ej — jeg ved, at nogen ikke bryder sig så meget om at høre det — den militære balance. Fremskridt i afspændingsprocessen forudsætter opretholdelsen af den atlantiske alliances forsvarsevne. Sikkerhed og afspænding er to sider af samme sag.

Vi støtter de bestræbelser, som alliancen udfolder for at finde muligheder for gennem rationalisering og standardisering at opnå bedre udnyttelse af de forhåndenværende ressourcer. Det må være væsentligt for fortsatte resultater i afspændingspolitikken at undgå en ensidig svækkelse af det vestlige forsvar, herunder en isoleret svækkelse af vort eget forsvar.

Behovet for vort samarbejde — og nære samarbejde — mellem USA, Canada og Vesteuropa, som har været bærekraften i det sidste kvarte århundredes udvikling, er usvækket. Det har også fundet udtryk i den erklæring om det atlantiske forhold, der blev undertegnet af NATO-landenes stats- og regeringschefer i juli sidste år, og hvori